

Αθήνα, 2 Σεπτεμβρίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς:

1. Τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
2. Τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
3. Τον κ. Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
4. τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΘΕΜΑ: «Κυβερνητική αδιαφορία για το μεγάλο αναπτυξιακό και περιβαλλοντικό έργο του φράγματος της Πύλης Τρικάλων, εν μέσω αυξανόμενης λειψυδρίας και πλημμυρικών φαινομένων».

Η προστασία των υδατικών πόρων έχει έρθει πολύ πιο έντονα στο επίκεντρο για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλο τον πλανήτη, γεγονός που αποτυπώθηκε το 2015 μέσω των 17 Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέχρι το 2030, η οποία υιοθετήθηκε από το σύνολο των κρατών-μελών του ΟΗΕ. Η εξασφάλιση ποιοτικού και σε επαρκείς ποσότητες νερού, για το σπίτι αλλά και για το χωράφι, είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για το μέλλον μας.

Με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ που ενσωματώθηκε στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο με το Ν.3199/2003 καθορίζονται οι αρχές και προτείνονται μέτρα για τη διατήρηση και την προστασία όλων των υδάτων -ποτάμια, λίμνες, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα- εισάγοντας για πρώτη φορά την έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων παράλληλα και ανεξάρτητα της όποιας άλλης χρήσης τους.

Σκοπός της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, το οποίο να:

- αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση, να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων αλλά και των εξαρτωμένων από αυτά χερσαίων οικοσυστημάτων και υδροτόπων,
- προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων,
- προωθεί την ενίσχυση της προστασίας και τη βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος,
- διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων,
- συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασία.

Η κλιματική αλλαγή επιδεινώνει το πρόβλημα της λειψυδρίας, ιδιαίτερα στην περιοχή της Θεσσαλίας, όπου οι υδατικοί πόροι διαρκώς μειώνονται. Οι υψηλές θερμοκρασίες, η μειωμένη βροχόπτωση και η αυξανόμενη ζήτηση νερού έχουν δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα για τους πολίτες και τους αγρότες της περιοχής. Είναι επιτακτική ανάγκη να ληφθούν άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης και για την εξασφάλιση επαρκούς και ποιοτικού νερού.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται το φράγμα της Πύλης Τρικάλων, με κύριο κριτήριο εξέτασης τη συμβατότητα με την Οδηγία και με σαφή τεκμηρίωση της περιβαλλοντικής, της κοινωνικής και της οικονομικής σημασίας του.

Το φράγμα της Πύλης έχει ενταχθεί προ πολλού στο σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών (ΣΔΛΑΠ) του υδατικού διαμερίσματος της Θεσσαλίας το 2014, στην αναθεώρηση του 2017 και του 2024. Μάλιστα η αναγκαιότητά του καθίσταται επιτακτικότερη σε σχέση με το παρελθόν, καθώς με τα νέα στοιχεία κατά τη 2^η αναθεώρηση του σχεδίου διαχείρισης Θεσσαλίας διαπιστώθηκε ότι έχουν αυξηθεί οι αρδευόμενες εκτάσεις κατά 300.000 στρέμματα περίπου, άρα και οι ανάγκες σε νερό για ολόκληρη τη Θεσσαλία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της 2^{ης} αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ 2024 το μέσο ετήσιο ποσοτικό έλλειμμα σε νερό εκτιμάται σε 175 εκατομμύρια κυβικά μέτρα, συνυπολογίζοντας και τις απώλειες μεταφοράς.

Σε αυτήν, τη 2^η αναθεώρηση 2024, για την αντιμετώπιση του υδατικού ελλείμματος, στο οποίο αν προσθέσουμε και τη λειψυδρία από την κλιματική αλλαγή, το πρόβλημα γίνεται πολύ σοβαρότερο, προτείνονται μέτρα σε τρεις

δέσμες άμεσων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων έργων, εντάσσοντας το φράγμα της Πύλης στα μακροπρόθεσμα «πρόσθετα» έργα.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το έργο του φράγματος της Πύλης είναι κυβερνητική επιλογή να θεωρείται ως λιγότερο ώριμο από αυτά που έχουν δρομολογηθεί και να μην έχει ενταχθεί σε κάποιο χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Κι είναι απορίας άξιο, το πώς και το γιατί μέχρι σήμερα η κυβέρνηση της Ν.Δ. δεν ενέταξε το έργο της Πύλης σε κανένα χρηματοδοτικό πλαίσιο, ούτε στο ΕΣΠΑ 2021-27, ούτε στις δημόσιες επενδύσεις, ούτε καν στα περιφερειακά προγράμματα.

Ομοίως κυβερνητική επιλογή κι ευθύνη είναι η ένταξη των έργων στο Ταμείο Ανάκαμψης κι Ανθεκτικότητας, στο οποίο όχι μόνο δεν μπήκαν έργα, όπως το φράγμα της Πύλης, με τεράστια περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική αξία, απεντάχθηκαν κιόλας, λίγο πριν τις πλημμύρες του Ντάνιελ το 2023, υδρευτικά έργα της Θεσσαλίας, όπως:

- Φράγμα στη θέση: Δίλοφος «Κακλιτζόρεμα» και Αρδευτικό δίκτυο, Ν. Λαρίσης
- Φράγμα στη θέση: Ναρθράκι «Λουκιατζόρεμα» και Αρδευτικό δίκτυο, Ν. Λαρίσης
- Φράγμα Νεοχωρίτη και αρδευτικό δίκτυο, Ν. Τρικάλων
- Φράγμα Γριζάνου και αρδευτικό δίκτυο, Ν. Τρικάλων
- Φράγμα Αχλαδοχωρίου και αρδευτικό δίκτυο, Ν. Τρικάλων
- Φράγμα (ρουφράχτης) Τιτάνου Τρικάλων και αρδευτικό δίκτυο.

Μα και μετά τις φονικές πλημμύρες του Ντάνιελ και την αναθεώρηση του Ταμείου Ανάκαμψης κι Ανθεκτικότητας εξαιτίας αυτών, δεν ανακοινώθηκε κανένα έργο, όπως το φράγμα της Πύλης.

Επομένως, οι όποιες ανακοινώσεις για τα μεγάλα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας κι αντιμετώπισης της λειψυδρίας στη Θεσσαλία γίνονται μόνο και μόνο για επικοινωνιακούς λόγους.

Επισημαίνουμε ότι το φράγμα της Πύλης Τρικάλων, με βάση την οριστική μελέτη του έργου, θα είναι ικανό να διαθέσει για ύδρευση περίπου στα 10 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού. Η πόλη των Τρικάλων, με σημερινά στοιχεία, χρειάζεται περίπου 7 εκατομμύρια κυβικά μέτρα τιμολογημένου νερού ετησίως, για το οποίο το ενεργειακό κόστος άντλησης υπερβαίνει το 1.200.000 ευρώ. Τα

υπόλοιπα 3.000.000 κυβικά μέτρα νερού είναι παραπάνω από επαρκή για τις ανάγκες ύδρευσης των πεδινών οικισμών του Δήμου Πύλης.

Επιπλέον, το φράγμα της Πύλης θα είναι ικανό να διαθέτει για άρδευση περίπου 40 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού, δηλαδή θα εξυπηρετεί για άρδευση περίπου 75.800 στρέμματα καλλιεργήσιμης γης. Αν μάλιστα συνδυαστεί και με τη λιμνοδεξαμενή του Παλαιομονάστηρου, η οποία θα συγκεντρώνει τα όμβρια ύδατα της περιοχής, θα καταστεί εφικτό να αρδευτούν συνολικά και από τα δύο άνω των 82.000 στρεμμάτων αγροτικής παραγωγής.

Σήμερα η κατάσταση παραμένει αμετάβλητη, με το έργο του φράγματος της Πύλης να μην έχει προχωρήσει παρά τις κατά καιρούς εξαγγελίες και τις δεσμεύσεις των αρμόδιων φορέων.

Η ανάγκη για την κατασκευή του έργου είναι πιο επείγουσα από ποτέ, δεδομένης της επιδεινούμενης λειψυδρίας και των αυξανόμενων αναγκών της περιοχής. Η καθυστέρηση στην υλοποίηση αυτού του κρίσιμου έργου θέτει σε κίνδυνο τόσο την υδάτινη ασφάλεια όσο και την οικονομική ευημερία των πολιτών και των αγροτών των Τρικάλων και της Θεσσαλίας.

Επειδή, είναι αναγκαία η υλοποίηση των έργων που περιλαμβάνονται στην Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Θεσσαλίας,

Επειδή, το φράγμα της Πύλης Τρικάλων αποτελεί μείζων στοιχείο της αναπτυξιακής και της περιβαλλοντικής πορείας της περιοχής,

Επειδή, οι νέες περιβαλλοντικές συνθήκες απαιτούν προσαρμογές στη διαχείριση των υδάτινων πόρων για τη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη,

Επειδή, η ανάπτυξη χωρίς άμεσο όφελος για τους παραγωγούς και τους πολίτες των Τρικάλων είναι «κενό γράμμα»,

Επειδή, οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς οφείλουν να υλοποιήσουν τα μέτρα διαχείρισης των λεκανών απορροής του ποταμού Πορταϊκού,

Επειδή, τα έργα υδατικών πόρων όπως το Φράγμα της Πύλης εξασφαλίζουν την πρόσβαση των πολιτών και των επαγγελματιών στο κοινωνικό αγαθό του νερού και για το λόγο αυτό επιβάλλεται να παραμένουν σε δημόσιο έλεγχο, όπως οι υπηρεσίες της ύδρευσης και της άρδευσης,

Επειδή, μέχρι σήμερα το φράγμα της Πύλης δεν έχει ενταχθεί σε κανένα χρηματοδοτικό πλαίσιο,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Ποιες είναι οι αιτίες της καθυστέρησης στην υλοποίηση του έργου του φράγματος της Πύλης Τρικάλων;
2. Γιατί δεν εντάχθηκε στο Ταμείο Ανάκαμψης κι Ανθεκτικότητας ή σε άλλο χρηματοδοτικό πλαίσιο, δεδομένου ότι θα συμβάλλει καθοριστικά σε μελλοντικά πλημμυρικά φαινόμενα μετά τον Ντάνιελ;
3. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών και την έναρξη της κατασκευής του φράγματος, δεδομένου ότι θα συμβάλλει σημαντικά στην αντιπλημμυρική θωράκιση του Ν. Τρικάλων;
4. Ποιες άλλες δράσεις θα ληφθούν άμεσα για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της αντιπλημμυρικής προστασίας στην περιοχή των Τρικάλων, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες κλιματικές προκλήσεις;
5. Υπάρχει σχεδιασμός για την ενίσχυση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων υδάτινων υποδομών, όπως η λιμνοδεξαμενή του Παλαιομονάστηρου, σε συνδυασμό με το φράγμα της Πύλης;

Οι ερωτώντες Βουλευτές
Κοντοτόλη Μαρίνα
Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος
Βέττα Καλλιόπη
Γιαννούλης Χρήστος
Κόκκαλης Βασίλης
Μάλαμα Κυριακή
Μπάρκας Κωνσταντίνος
Παπαηλιού Γιώργος
Πούλου Παναγιού
Σαρακιώτης Ιωάννης
Φάμελλος Σωκράτης
Ψυχογιός Γιώργος